

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 08.04.2023
Avaldamismärge: RT I, 07.03.2023, 6

Välja kuulutanud
Vabariigi President
23.02.2023 otsus nr 267

Maapõueseaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 15.02.2023

§ 1. Maapõueseaduse muutmine

Maapõueseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) seadust täiendatakse §-ga 4¹ järgmises sõnastuses:

„§ 4¹. Uuringupuurauk ja uuringukaevetõõs

(1) Uuringupuurauk on käesoleva seaduse tähenduses üldgeoloogiliseks uurimistööks või geoloogiliseks uuringuks rajatav puurauk, mille abil selgitatakse maapõue geoloogilist ehitust ning hüdrogeoloogilisi ja hüdroloogilisi tingimusi, uuritakse maapõue kivimeid ja setteid ning nende lasundites sisalduvat vedelikku või gaasi.

(2) Uuringukaevetõõs on käesoleva seaduse tähenduses üldgeoloogiliseks uurimistööks või geoloogiliseks uuringuks rajatav kaevand, mille abil selgitatakse maapõue geoloogilist ehitust, uuritakse maapõue kivimeid ja setteid ning nende lasundites sisalduvat vedelikku või gaasi, samuti fikseeritakse võimaluse korral põhjavee tase või tehakse hüdrogeoloogilisi ja hüdroloogilisi uuringuid.

(3) Uuringupuuraukudes ja uuringukaevetõõntes võib uuringu eesmärgist lähtudes teha veerežiimi ja veekihtide uurimiseks hüdrogeoloogilisi uuringuid, sealhulgas põhjaveeseiret, üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu loa kehtivusajal.”;

2) paragrahvi 12 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Maavarade komisjoni põhiülesanne on Keskkonnaministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning nende valitsemisala asutuste nõustamine maapõue uurimise, kasutamise ja kaitse ning maavara arvestamise küsimustes.”;

3) paragrahvi 17 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Üldgeoloogiline uurimistöö on lubatud üldgeoloogilise uurimistöö loa alusel, välja arvatud selline üldgeoloogiline uurimistöö, kus välitöid ei ole kavandatud või need piirduvad looduslike või tehispaljandite kirjeldamisega, kivimi uurimisega paljandist või maapinnalt kivististe kogumisega, käsipuuri või labidaga sondeerimise ja proovimisega või geofüüsikaliste uuringutega.”;

4) paragrahvi 17 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Geoloogiliseks uuringuks käesoleva seaduse tähenduses ei loeta veeseaduse § 208 punkti 1 alusel tehtavaid hüdrogeoloogilisi uuringuid ja nende tegijalt ei nõuta geoloogilise uuringu luba.”;

5) paragrahvi 17 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa alusel võib hüdrogeoloogilisi uuringuid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punkti 1 kohane tegevusluba.”;

6) paragrahvi 17 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Uuringupuuraugu ja uuringukaevetöö rajamiseks ei nõuta veeseaduse § 208 punktide 3 ja 5 kohast tegevusluba.”;

7)paragrahvi 22 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui maavara vastab käesolevas paragrahvis nimetatud või selle alusel kehtestatud nõuetele või käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel määratud ulatuses uuringuloa taotleja või omaja esitatud nõuetele ja maavara arvele võtmise taotluse aluseks olev geoloogilise uuringu aruanne vastab käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud nõuetele, võetakse maavara arvele.”;

8)paragrahvi 23 lõiked 8 ja 9 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Kui maavaravaru määramise aluseks olnud asjaolud on muutunud või taotletakse passiivseks määratud maavaravaru ümberhindamist aktiivseks, esitab kaevandamisloa taotleja, loa omaja või taotluse esitamise huvitatud isik maavarade registri kande tegemise otsustajale registriandmete muutmiseks avalduse, märkides selles andmed, kus ja mida ning millisel põhjusel ümber hinnata soovitakse. Kui taotletakse passiivse maavaravaru ploki osalist ümberhindamist, esitatakse avaldusega koos geoloogilise uuringu aruanne.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud avaldus tuleb esitada enne kaevandamisloa andmise või muutmise taotluse esitamist või eraldi kirjaliku avaldusena, kui kaevandamisloa taotlust ei ole veel esitatud. Põhjendatud juhul võib avalduse esitada pärast kaevandamisloa andmise või muutmise taotluse esitamist.”;

9)paragrahvi 23 täiendatakse lõikega 10 järgmises sõnastuses:

„(10) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud avalduses esitatud info ei ole maavarade registri kande otsuse tegemiseks piisav, on registrikande otsuse tegijal õigus nõuda lisaandmeid, sealhulgas vajaduse korral eksperdihinnangut. Registrikande avalduse menetlus peatub uute andmete saamise ajaks.”;

10)seaduse 3. peatüki 1. jagu täiendatakse §-ga 25¹ järgmises sõnastuses:

„§ 25¹. Eesti Geoloogiafond

(1) Eesti Geoloogiafond on riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, kus maapõueteabe kogumise, säilitamise ja kättesaadavaks tegemise eesmärgil hoitakse:

- 1) geoloogiliste uuringute ja üldgeoloogiliste uurimistööde aruandeid;
- 2) üldgeoloogiliste uurimistööde uuringupunktide andmestikku;
- 3) riigi omandis oleva geoloogilise materjali andmestikku;
- 4) geoloogiliste kaartide andmestikku;
- 5) geokeemilist andmestikku;
- 6) geofüüsikalist andmestikku;
- 7) muid geoloogilise teabe säilitamist korraldava riigiasutuse kogutud ja saadud andmeid ning aruandeid.

(2) Eesti Geoloogiafondi asutab ja selle põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.”;

11)paragrahvi 27 lõiked 3 ja 3¹ muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Loa andja saadab uuringuloa taotluse uuringuruumi ja selle teenindusala asukoha riigivara valitseja volitatud asutusele, selle puudumise korral riigivara valitsejale, kes annab nõusoleku riigile kuuluva kinnisasja kasutamiseks või keeldub selle andmisest 30 päeva jooksul taotluse saamisest arvates. Käesolevas lõikes sätestatu ei kohaldu maareformi seaduse § 31 lõikes 2 nimetatud maale.

(3¹) Loa andja teavitab üldgeoloogilise uurimistöe loa taotlusest viivitamata uuringuruumi ja selle teenindusala asukoha riigivara valitseja volitatud asutust, selle puudumise korral riigivara valitsejat, ja riigi kinnisvararegistris registreeritud kinnisasja kasutusõigust omavat isikut.”;

12)paragrahvi 27 lõike 7 teine lause tunnistatakse kehtetuks;

13)paragrahvi 28 täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Kui munitsipaalomandis või eraõigusliku isiku omandis oleva kinnisasja korral ei kuulu kinnisasi uuringuloa taotlejale, tuleb uuringuloa taotluse esitamisel lisada taotlusele uuringuruumi ja selle teenindusala asukoha kinnisasja omaniku nõusolek tema omandis oleval kinnisasjal geoloogiliseks uuringuks ja maavara arvele võtmiseks.”;

14)paragrahvi 33 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 3¹ sätestatud juhul tagastab loa andja sama või osaliselt kattuva maapõue osa kohta esitatud teise isiku uuringuloa taotluse seda läbi vaatamata, välja arvatud juhul, kui taotluses märgitud maapõue osa kattub kaevandusega. Kaevandusega kattuva maapõue osa kohta tagastab loa andja uuringuloa

taotluse seda läbi vaatamata, kui kaevandamisloa omaja ei ole mäetehnilistel põhjustel nõus geoloogilise uuringuga.”;

15)paragrahvi 33 täiendatakse lõigetega 8–10 järgmises sõnastuses:

„(8) Fosforiidi ja metallitoorme uurimiseks uuringuloa saamise eesõigus on riigil.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud eesõigust ei kohaldata juhul, kui riik loobub oma eesõigusest. Riigi loobumise otsustab valdkonna eest vastutav minister.

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud juhul tagastab loa andja teiste isikute uuringuloa taotlused neid läbi vaatamata, välja arvatud, kui riik loobub oma eesõigusest.”;

16)paragrahvi 35 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) uuringuloa andmisel puudub riigivara valitseja või tema volitatud asutuse nõusolek.”;

17)paragrahvi 35 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud Vabariigi Valitsuse nõusoleku taotlemisel peatub uuringuloa taotluse menetlus alates loataotleja ettepanekust taotleda loa andmiseks nõusolekut Vabariigi Valitsuselt kuni Vabariigi Valitsuse poolt nõusoleku andmise kohta otsuse tegemiseni.”;

18)paragrahvi 36 lõike 1 punktis 4 asendatakse sõna „puuraukude” sõnaga „uuringupuuraukude”;

19)paragrahvi 50 lõike 2 punktist 1 jäetakse välja sõnad „ja kaevandaja”;

20)paragrahvi 50 täiendatakse lõigetega 10 ja 11 järgmises sõnastuses:

„(10) Kui mäeeraldis või selle teenindusmaa asub elamule lähemal kui 100 meetrit, tuleb taotlusele lisada selle kinnistu omaniku, sealhulgas hoonestusõiguse, korteriomandi või korterihoonestusõiguse omaniku, või maareformi seaduse § 31 lõikes 2 nimetatud maal asuva elamu omaniku nõusolek. Hoonestusõiguse alusel ehitatud elamu puhul tuleb esitada nii hoonestusõiguse või korterihoonestusõiguse kui ka selle kinnisasja omaniku nõusolek, millel elamu asub.

(11) Käesoleva paragrahvi lõiget 10 ei kohaldata:

- 1) allmaakaevandamise korral mäeeraldise alale;
- 2) kaevandamisloa muutmise taotlusele, mida ei menetleta avatud menetluses.”;

21)paragrahvi 55 lõiget 2 täiendatakse punktiga 13 järgmises sõnastuses:

„13) mäeeraldis või selle teenindusmaa asub elamule lähemal kui 100 meetrit, välja arvatud käesoleva seaduse § 50 lõikes 10 nimetatud isiku nõusolekul.”;

22)paragrahvi 55 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 13 ei kohaldata:

- 1) allmaakaevandamise korral mäeeraldise alale;
- 2) kaevandamisloa muutmise taotlusele, mida ei menetleta avatud menetluses.”;

23)paragrahvi 55 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud Vabariigi Valitsuse nõusoleku taotlemisel peatub kaevandamisloa taotluse menetlus alates loataotleja ettepanekust taotleda loa andmiseks nõusolekut Vabariigi Valitsuselt kuni Vabariigi Valitsuse poolt nõusoleku andmise kohta otsuse tegemiseni.”;

24)paragrahvi 59 täiendatakse lõigetega 4 ja 5 järgmises sõnastuses:

„(4) Põlevkivi kaevandamisel on maavara säästliku kasutamise eesmärgil lubatud põlevkivi kaevandada põlevkivi lamamini.

(5) Turba kaevandamisel on maavara säästliku kasutamise eesmärgil lubatud turvast kaevandada turba lamamini, kui seda võimaldab kaevandamisloale kantud korrastatava maa kasutamise otstarve.”;

25)paragrahvi 63 täiendatakse lõigetega 9 ja 10 järgmises sõnastuses:

„(9) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud taotlustes märgitud põlevkivi kogused kokku on väiksemad kui lõike 2 kohaselt teatavaks tehtud tagantjärele kaevandatavad põlevkivi kogused, on võimalik tagantjärele kaevandatavat põlevkivi kogust taotleda ka pärast 1. septembrit, kuid mitte hiljem kui järgmise aasta 1. juulil.

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 9 sätestatud juhul rahuldatakse taotlused nende esitamise järjekorras kuni lõike 2 kohaselt teatavaks tehtud tagantjärele kaevandatava põlevkivi koguse täitumiseni ning käesoleva seaduse §-s 64 sätestatud ei kohaldata.”;

26)paragrahvi 66 lõike 1 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5) kaevandamisloa omaja taotleb pärast kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetuks tunnistamist mäeeraldise või teenindusmaa pindala vähendamist.”;

27)paragrahvi 66 lõike 3 punktis 2 asendatakse sõna „või” semikooloniga;

28)paragrahvi 66 lõiget 3 täiendatakse punktidega 4 ja 5 järgmises sõnastuses:

„4) kui on vaja muuta kaevandamisloale kantud kaevandatud maa kasutamise otstarvet ning loa omaja esitab loa andjale maaomaniku ja kohaliku omavalitsuse üksuse nõusoleku kaevandamisloal kaevandatud maa kasutamise otstarbe muutmiseks;

5) kui pealmaakaevandamisel terviku jätmine on kaevandamisloa kehtivusaja jooksul muutunud ebavajalikuks ja tervikus olevat varu soovitakse kaevandada ning loa omaja esitab loa andjale maaomaniku nõusoleku.”;

29)paragrahvi 66 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kaevandamisloa kehtivusaja pikendamise võib otsustada avatud menetluseta, kui pikendamist taotletakse kuni kaheks aastaks korrastamistööde lõpetamiseks ning kaevandatavad ja kaevandamisväärsed maavaravarud on täielikult ammendunud.”;

30)paragrahvi 68 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kaevandamisloa omajal on õigus laiendada mäeeraldist piirnevale või lahusolevale alale, kui talle sama maardla piires kõikide kaevandamislubadega antud kaevandatavat maavara kokku jätkub kuni viieks aastaks.”;

31)paragrahvi 68 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Põlevkivi kaevandamise loa omajal on õigus laiendada mäeeraldist piirnevale või lahusolevale alale, kui olemasoleva loaga antud kaevandatavat maavara jätkub kuni viieks aastaks.”;

32)paragrahvi 68 lõike 3 sissejuhatavas lauseosas asendatakse tekstiosa „lõikes 1” tekstiosaga „lõigetes 1 ja 1¹”;

33)paragrahvi 73 lõike 10 esimesest lausest jäetakse välja sõnad „ja vajaduse korral kaevandaja andmete”;

34)paragrahvis 83 asendatakse tekstiosa „maakatastriseaduse § 17 lõike 2 alusel kehtestatud korrale” tekstiosaga „maakatastriseaduse alusel kehtestatud katastriüksuse moodustamise korrale”;

35)paragrahvi 84 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Geoloogiliste uuringute käigus rajatud uuringupuuraugud ja uuringukaevõõned tuleb likvideerida enne uuringuloa kehtivuse lõppemist.”;

36)paragrahvi 90 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Riigile kuuluva kinnisasja kasutamiseks geoloogilise uuringu tegemiseks on vajalik riigivara valitseja volitatud asutuse, selle puudumisel riigivara valitseja nõusolek.”;

37)paragrahvi 91 lõikes 1 asendatakse sõnad „puurauke ja kaeveõõsi” sõnadega „uuringupuurauke ja uuringukaevõõsi”;

38)paragrahvi 93 lõike 5 esimesest lausest jäetakse välja sõnad „maavara kaevandamisõiguse laekunud tasu arvelt”;

39)paragrahvi 93 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kahju hüvitamise taotluste menetlemise ja hüvitamise otsuse tegemise võib valdkonna eest vastutav minister halduskoostöö seaduses sätestatud korras anda halduslepinguga riigi sihtasutusele, kes korraldab keskkonnaprogrammi elluviimist. Sellise halduslepingu sõlmimisele ei kohaldata halduskoostöö seaduse §-e 6 ja 14.”;

40)paragrahvi 93 täiendatakse lõigetega 7 ja 8 järgmises sõnastuses:

„(7) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud halduslepingut ei ole sõlmitud, haldusleping lõpeb või esineb haldusülesande täitmist takistav põhjus, menetleb lõikes 5 nimetatud kahju hüvitamise taotlusi ja teeb hüvitamise otsuse Keskkonnaamet.

(8) Kaevandamisega ja maapõue kasutamisega tekitatud kahju hindamise ja hüvitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.”;

41)paragrahvi 101 lõiget 2 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

„6) teave selle kohta, milline on maa korrastamise suund.”;

42)seadust täiendatakse §-dega 135⁵ ja 135⁶ järgmises sõnastuses:

„§ 135⁵. Põlevkivi kaevandamine lamamini

Enne käesoleva paragrahvi jõustumist antud põlevkivi kaevandamislubade alusel on põlevkivi lubatud kaevandada põlevkivi lamamini ka juhul, kui kaevandamisloal on märgitud teisiti.

§ 135⁶. Geoloogilisel uuringul uuringupuuraukude ja uuringukaevetõnede rajamine

Enne käesoleva paragrahvi jõustumist antud uuringulubade alusel on uuringupuuraugu ja uuringukaevetõne rajamine lubatud veeseaduse § 208 punktide 3 ja 5 kohase tegevusloata ka juhul, kui uuringuloal on märgitud teisiti.”;

43)seadust täiendatakse §-ga 135⁷ järgmises sõnastuses:

„§ 135⁷. Käesoleva seaduse § 50 lõike 10 ja § 55 lõike 2 punkti 13 kohaldamine

(1) Käesoleva seaduse § 50 lõiget 10 ja § 55 lõike 2 punkti 13 ei kohaldata enne käesoleva sätte jõustumist antud kaevandamislubadele ning menetluses olevatele kaevandamisloa andmise või muutmise taotlustele.

(2) Käesoleva seaduse § 50 lõiget 10 ja § 55 lõike 2 punkti 13 ei kohaldata elamutele, mis on ehitatud pärast kaevandamisloa andmist.”.

§ 2. Keskkonnatasude seaduse muutmine

Keskkonnatasude seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 31 lõige 5, § 32 lõiked 2¹, 2² ja 2³, § 34¹ lõike 1 punkt 3 ning § 55¹ lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

2)paragrahvi 32 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „lõigetes 2 ja 2¹” tekstiosaga „lõikes 2”.

§ 3. Halduskoostöö seaduse muutmine

Halduskoostöö seaduse § 13 lõiget 1¹ täiendatakse punktiga 30 järgmises sõnastuses:

„30) maapõueseaduse § 93 lõikes 6 nimetatud haldusleping.”.

§ 4. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub ühe kuu möödumisel selle Riigi Teatajas avaldamisest.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 20, 21, 22 ja 43 jõustuvad 2023. aasta 1. augustil.

Jüri Ratas
Riigikogu esimees